

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти

І.П. Зайцева

від 31 травня 2012 р.

Зовнішнє незалежне оцінювання 2012 року з української мови і літератури (2 сесія)
Схема оцінювання тестового завдання з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) з української мови

ВЛАСНЕ ВИСЛОВЛЕННЯ

Прочитайте наведений текст.

Людина щосекунди змінює свою планету, утверджується на ній. Прагнучи підкорити природу, ми не маємо часу замислитися про доцільність володарювання над нею.

Чи потрібно людині шукати відповідь на питання про доцільність підкорення природи й володарювання над нею?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 і 5), як показано в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	<p>Учасник формулює тезу, яка презентує його власну позицію щодо порушеної в завданні проблеми. Учасник висловлюється в один із таких способів:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стверджує потребу змін у ставленні людини до природи; – заперечує потребу змін у ставленні людини до природи; – займає проміжну позицію (з одного боку.., з іншого боку); – заперечує будь-який вплив людини на природу. <p>Орієнтовні опорні слова: природа, планета, Земля, Усесвіт, довкілля, навколишнє середовище, середовище життя, екологія, екологічний баланс; людина, людство, організм, істота, індивід; підкорення, володарювання, владарювання, покорення, завоювання, панування, амбіції, домінування,</p>	2

	<i>царювання, доцільність, доречність, зміни; гармонія, злагодженість, злагода, співзвуччя, закони природи, наука, прогрес; змінити, покращити, переглянути, нормалізувати, впливати, підкорювати, існувати в гармонії, співіснувати, жити в злагоді</i>	
	У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему. Учасник лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції	1
	Учасник не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи іншого погляду на неї. Учасник формулює тезу, яка не відповідає запропонованій темі	0
2. Аргументи	Учасник розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), які пов'язують тезу з прикладами	2
	Учасник наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези). Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого. Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези	1
	Учасник не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези або наведені аргументи не є доречними	0

3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	Аргументи підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, назву й автора твору.	2
	Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі	
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає або він не є доречним	0
3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя	Учасник наводить принаймні один доречний приклад або з історії, або із суспільно-політичного життя, або з власного життя.	2
	Ілюстрація логічно вписується в розвиток доведення, показуючи розуміння учасником того, як його міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в особистому житті конкретних людей або в суспільному минулому чи нинішньому житті.	
	Учасник може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя	
	Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки	1
	Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає або він не є доречним	0

4. Логічність, послідовність	<p>Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу).</p> <p>Заявлена теза послідовно доводиться. Учасник постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік.</p> <p>Учасник висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції.</p> <p>Текстові властива зв'язність, що простежується і на рівні розгортання думки, і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку.</p> <p>Учасник структурує роботу за абзацами</p>	2
	<p>Учасник відволікається від обговорюваної проблеми.</p> <p>У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки.</p> <p>Учасник не структурує роботу за абзацами</p>	1
	<p>Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає</p>	0
5. Висновок	<p>Наприкінці власного висловлення учасник робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він урешті тримав у полі зору, коли наводив аргументи й приклади.</p> <p>Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів.</p> <p>Висновок розташований наприкінці роботи</p>	2
	<p>Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами</p>	1
	<p>Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами</p>	0

Мовленнєве оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (**ба** та **бб**), як показано в таблицях 2 і 3.

Таблиця 2

Критерій	Кількість помилок	Бали
ба. Орфографія та пунктуація	0–1 (негруба)	6
	1–2	5
	3–4	4
	5–7	3
	8–12	2
	13–15	1
	16 і більше	0

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали
бб. Лексика, граматики та стилістика	0	6
	1–2	5
	3–4	4
	5–6	3
	7–8	2
	9–10	1
	11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи 2 (дві) негрубі помилки рахують як 1 (одну) грубу. До негрубих зараховують такі помилки:

- у винятках з усіх правил;
- у написанні великої літери в складних власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення **не/ні** (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності.

Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки не сумують і не зараховують як 1 (одну) грубу.

Систематичне порушення норм милозвучності (3 (три) і більше випадків порушення на одне з правил: **у-в, і-й-та, ся-сь, з-зі-із**) рахують як 1 (одну) стилістичну помилку.

Ухвалено предметною фаховою комісією з української мови при Українському центрі оцінювання якості освіти 31 травня 2012 р.